

LITEN KNUTE: FRA NOVELLE TIL KORTFILM

Tid: 2-4 skoletimer

Brukt i: vg1 og vg2 yrkesfag (mk)

Tekst: *Liten knute*, novelle fra 2004.

Liten knute, kortfilm fra 2008.

Kompetansemål fra læreplanen:

- bruke norskfaglig kunnskap i samtaler om tekster
- drøfte innhold, form og formål i et representativt utvalg samtidstekster, skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk
- beskrive estetiske uttrykk i teater, film, musikkvideo, aviser og reklame og drøfte ulike funksjoner knyttet til språk og bilde

Forfatter: Gunnhild Øyehaug. **Regissør:** Kjersti Steinsbø.

Et ok alternativ hvis man ikke har tid til et “fra roman til spillefilm”- opplegg.

- Bokmåselever får høre nynorsk
- Svart humor, teksten engasjerer både gutter og jenter
- Kan jobbes med på ulike norskfaglige nivåer, gode muligheter for differensiering: samtale om tekst (med fokus på form/innhold), samtale om film, sammenlikning, sammensatte tekster, adaptasjon osv.

Forslag til gjennomføring – slik jeg gjorde det i vanlig klasse

1. Introduksjon: førlesefasen. Snakke litt om novellesjangeren. Fylle ut vedlagt **skjema** om virkemidler i novella. Tittelen – hva tror elevene teksten handler om?
2. **Les novella høyt** for elevene. Velge om de bare skal lytte eller ha teksten foran seg. Eventuelt bli enige om ting man skal være spesielt oppmerksom på (form/innhold)
3. Elevene jobber i par/grupper og diskuterer de vedlagte **oppgavene til novella**. Skriver ned det de kommer fram til.
4. **Vise kortfilmen**, 13 minutter. Gi elevene noen **stikkord**, hva skal de legge spesielt merke til? Synsvinkel, lysbruk, personer, hendelser, lyd.
5. Elevene jobber i de samme gruppene med vedlagte **oppgaver til kortfilmen**. Her må det brukes litt mer tid enn på novelleoppgavene, da de to tekstene skal sammenliknes.
6. **Oppsummere og diskutere**. Fokus i oppgavene kan man velge selv. Enten kan man gå dypere inn på ett norskfaglig tema, eller snakke litt om alt (som vi gjorde):

- Tema: hva handler dette om? Er tittelen villedende? Navlestrengen som symbol. Humor/alvor? Er novella rar? Hvordan? Vekt på selvstendig tolkning, ingen svar er feil.
- Skiftet av synsvinkel i kortfilmen: hvorfor? Hvilke konsekvenser får dette?
- Personene: hva er spesielt med dem? Hvorfor mangler noen personer i filmen?
- Språket i novella, virkemidler. Hva stemmer med det vi vet om novellesjangeren? Er mye annerledes i filmen?
- Hvordan filmen forandrer på noen detaljer, samt bruk av lyd og lys. Hvorfor? Hva slags effekt får dette?

Jeg ser for meg at å ta for seg alle disse temaene blir for omfattende i ei Ny GIV – gruppe. Dette må man selv vurdere, og så justere oppgavene deretter. Min erfaring er uansett at dette er en bisarr tekst som elevene blir berørt av, og at det er åpenbare forskjeller mellom novelle og kortfilm som man kan diskutere.

Forslag til videre arbeid

- For medieelever: Lage kortfilm til andre noveller! Fokus: hva må man forandre for at teksten skal passe inn i et filmformat?
- Skriveoppgaver, for eksempel skrive dikt om temaet eller skrive en tekst fra farens synsvinkel.

NOVELLE

Hva er ei novelle?	
Kjennetegn	
Virkemidler	

Se NDLA – *episke tekster* (gratis nettressurs)

Oppgaver til novella «Liten knute»:

1. Hva slags synsvinkel har fortelleren i denne novella? Autorial (allvitende-refererende) eller personal (jeg eller han/hun)?
2. **Navlestrengen** har en symbolfunksjon i novella. Hvordan vil du tolke dette symbolet?
3. Hva tenker du om disse personene?
4. Hva vil du si er novellas **tema**?
5. Mange sier at denne novella er rar. Er rar det samme som dårlig? Gi novella et terningkast og begrunn hvorfor.

Oppgaver til kortfilmen «Liten knute»:

1. **Opptakten** i novella og filmen er ulike. Hva er ulikt? Hvorfor tror du denne endringen er gjort?
2. I filmen er **synsvinkelen** annerledes enn i novella. Hvem er fortelleren i filmen? Er det sider ved novella som ikke kommer fram når det blir gjort slik?
3. Filmen bruker **lys og lyd** som virkemidler. I filmen er lysene på fødestua på hele tiden mens legen prøver å skille mor og barn. Etter at de har gitt opp, blir lysene slukket ett etter ett, helt til kun én lysstråle lyser ned på mor og barn. Hva slags effekt oppnår filmskaperen ved å gjøre det sånn? Trekk fram andre steder i filmen der lys og lyd brukes som virkemidler.
4. Nevn noen eksempler på hvordan filmen er annerledes av novella. Hvorfor, tror du?
5. Er det noen personer som mangler? Hvorfor, tror du?
6. Likte du filmversjonen eller novelleversjonen av «Liten knute» best? Begrunn svaret.